1. aarg. Anarkisten Nr. 7.

Utkommer vær 14. dag

Abonnement mottages paa alle innen- og utenlanske postkontorer samt i Akersgaten 73 b, indre gaar, Kristiania.

Koster 60 øre kvartalet

Redaktør: KRISTOFER HANSTEEN, Vibes gate 8, 4. etg.

Fredag den 24. juni.

Gives der noet socialt spørsmaal i Norge?

Da venstre seiret ved valgene her i lannet ifjor, uttalte Bjørnstjerne Bjørnson, der da opholt sei i Danmark, til en interviewer fra dansk «Politikken»: — — Norge gik en lykkeli tid imøte — — «ossaa bønnernes arbeidere, husmænnene, ville man nu skaffe jor. I Norge finnes næsten ikke goseiere; derfor har man heller ikke i Norge det i andre lanne stadi opdukkende sociale spørsmaal.»

La os unnersøke, om Norges befolkning virkeli er saa lykkeli situeret, at der ikke finnes noet socialt spørsmaal.

La os først se, om der ikke finnes godseiere.

Joregosset i Norge bestaar av dyrkbart lan og skov. Skoven er av likesaa stor værdi som det dyrkbare lan, og fordi skoven i høiere grad æn det dyrkbare lan sitter paa enkelte hænner, vil vi begynne med den.

I det sydøstlige Norge er det 3 store skovtrakter, som i utstrækning overgaar de andre. Det er Normarkens skove, skovene mellem Larvik og Kongsberg paa vestsiden av Numedalslaagen skovene nor for Fredrikshal. Alle disse 3 skovstrækninger innehaves av enkeltmæn; disse mæns navne er Løvenskjold, Treschow og Stang.

Normarkens skove innehaves av fhv. statsminister Løvenskjold. Denne man har faaet skovene ved at gifte sei in i familien Wedel, den forhen adelie familie, der har innehavt skovene siden man begynte at utføre trælast her fra lannet, altsaa antageli siden tiden omkring 1700.

Før den tid tilla ingen sei eiendomsret over de skove, der ikke laa intil en eller annen bygd. Men da trælasten begynte at komme i værd, begynte Wedelfamilien at hugge ut skovene; den var den mest formaaende familie og kanske de eneste, der formaaede at faa istan hugst i stor stil. De fik bønnerne i de omliggende distrikkter til at hugge og kjøre tømmeret frem, likesaa meget ved at kommandere dem dertil «ved at paalægge dem forpliktelse dertil» som ved at betale dem; med det siste var det meget tynt bevænt. Siden har Wedelfamilien hævdet eiendomsret over Normarkens skove, og herfra skriver sei dens uhyre rigdomme. Normarkens skove strækker sei fra 3 kilometer nor for Kristiania, til Hadelan, ca. 40 kilometer, og fra øvre Bærum i vest til Hakedalen i øst, ca. 25 kilometer; de skulle altsaa ha et flateinhol av 4000 kvadratkilometer; da de imidlertid ikke ikke utjør ful firkant, vil vi sætte dem til henimot 3000 kv. kilom. eller ca. 27 kvadratmil.

Skovene nor for Larvik, der tilhører Treschow, strækker sei fra et stykke nor for Larvik med en enkelt avbrytelse til øst for Kongsberg, en længde av 60 kilometer, og fra Laagendalen i øst til Skienselvene bielve i vest; bredden er noet variabel, men 18 kilometers jennemsnitsbredde vil vi anta kommer det temmeli nær; flateinhollet blir altsaa 1080 kvadratkilometer eller over 10 kvadratmil.

Skovene nor for Fredrikshal innehaves nu helt av goseier Stang. Intil ifjor var de delt mellem to eiere. Vi kan ikke nøiakti opgi, vor store de er; men da hr. Stang ifjor kjøpte den del, der tiliere tilhørte H. Anker, omtaltes disse skove i alle aviser som det største skovareal i Norge, der var paa enkeltmans haan. Efter dette skulle de altsaa være større en Normarkens skove, som vi anslog til 27 kvadratmil. Ossaa disse skove har længe været i de familiers besiddelse, der nu innehar dem; oprindelsen til denne besiddelse kjenner vi ikke; men den er sansynlivis noenlunne den samme som oprinnelsen til besiddelsen over Normarksskovene.

Den øvrie skov i Norge innehaves ossaa, der, vor den har noen utstrækning, for det meste av goseiere, kapitalister eller kapitalistkonsortier. Dette er f. eks. tilfælle med størstedelen af Glommendalens umaadelie skove; goseierne er dels av borgerli oprindelse, dels stammer de fra bygderne langs Glommen. Av andre store skoveiere kan nævnes Løvenskjold paa Fossum gaar nor for Skien, netop avdøde statsraad Astrups bo o. s. v., o. s. v. Naturlivis innehaves endel av skovene av bønner, der ikke har saa meget, at de egentli kan kalles goseiere; dette er en del av den skov, der ligger langs bygderne; disse bønner er for det meste nøt til at pine alt vad de kan av skoven for at skaffe kontanter til at klare sin hypotekbankjæl, og de ødelægger for en stor del derved sin skov eller har ødelagt den. Men den store skov, der strækker sei milevit, innehaves av grunbesiddere eller kapitalister og konsortier av kapitalister i byerne og paa lannet; og den del av skoven der inneholles av produktiv befolkning, med andre or folk, der hugger i sin skov selv, er forskinnende liten.

Skoven hugges av den fattie befolkning i bygderne; disse tømmerhuggere og tømmerkjørere opholler sei i skovene hele vinteren; man hugger nemli skoven om vinteren, da man kun kan kjøre tømmeret frem jennem sneen, da der jo ikke finnes veie i skoven. I 10, 20, 30 op til 40 graders kulle opholler saa tømmerhuggerne sei hele vinteren i skoven og sover i hytter, der er jort av granbar og overdækket av sne eller i en fart slaat sammen av tømmer, for det meste kun av de avhugne topper. Her lever de av den mest primitive føde, der taaler at jemmes og kræver liten tilberedning, grøt, kokt av byg- og havremel og s[illegible]evan, flabrø, spekesil, salt flesk, stekt i asken, og sort kaffe er deres føde; ma i hytten eller «kojen» er der et baal, i taket er der hul; runt baalet er der saa megen plas, at man kan lægge granbar til at sove paa for en eller to man paa vær side. Om natten staar de op efter tur for at holle baalet vedlike; den, der har vært oppe og lagt paa, lægger sei ijen med den side mot baalet, der før var fra, da den er stivfrossen, mens den side, der var mot baalet, var het. Om dagen er de beskjæftiget med anstrængende arbeide i den dybe sne, der naar dem til hofterne og høiere, og den lange mørke aften og nat maa de opholle sei i den trange koje, vor der ikke er lampe og ikke større plas, æn at de netop kan ligge der allesammen.

Om vaaren kaster disse samme mennesker tømmeret i elvene og fløter det nedover elvene; ved elvenes nedre løp blir det selvfølgeli andre, som besørger fløtningen. Ved dette anstrængende, helsenedbrytende og livfarlie arbeide utviser fløterne en ihærdihet og et mot, der maa beundres. Alle der har vært paa lannet i Norge, har set fløterne staa i fossene i flomtiden, vor tømmeret har samlet sig i haug og reist sig paa enne mot stenene i fossen; ved at vade, ved at balancere over paa tømmerstokker og ved at benytte baat i fossen, vor alle synes at baaten maa rives med, skaffer fløterne sei adgang til haugen i fossen, og saa stikker de med sine haker tømmerstokkene løs en for en, gaar like ut til fossestupet, tar med store kraftanstrængelser de unnerste stokker væk, for at hele haugen skal ramle, og springer med en utroli behændihet op paa en sten, der stikker op i fossen, eller op i baaten, i det samme hele haugen løsner, saa at de ikke drages med tømmerhaugen ned i fossen. Unnertiden drages de med, og

da kommer de ikke altid fra det med livet; i siste halvdel av mai maanet iaar har saaledes 4 man sat livet til unner tømmerfløtning i Norge. Naar de blir gamle disse fløtere, lider de ofte frykteli av jikt; det kommer av, at de i saa mange aar vær forsommer i flomtiden har staat i det iskolle snevan til knærne, til hofterne, ja op unner armene for at løsne tømmeret eller hindre det fra at fæstne sei.

Om eftersommeren og høsten til over jul maa de saa for det meste leve paa, vad de har tjent i den første halvdel av aaret, og det blir ofte meget knapt for dem.

At jøre det saa, at skovene sikrer dem en tryg tilværelse og velvære, som hugger, kjører og fløter tømmeret, og ossaa dem, som forædler det i sager, høvlerier, træsliberier o. s. v., istedetfor som nu at sikre overdrevent velvære og nydelsesmættet lediggang for goseiere, kapitalister, spekulanter, tømmermærkere og fabrikeiere med deres familier, og et ørkeløst stueliv for politiserende sofabønner, mens de førstnævnte maa leve unner kummerlie kaar, det er et socialt spørsmaal, som er likesaa stort som de sociale spørsmaal, der finnes annetstes i verden. (Forts.)

Bakernes streik

i Kristiania er bilagt. Hos de mestre, som ikke har unnerskrevet svennenes fordringer, optas arbeidet paa de gamle betingelser. Flere av disse bakerier er dog blokeret, da mestrene ikke vil avskedige skruebrækkerne.

Antallet av de mestre, som er gaaet in paa begge svennenes fordringer, er større æn dem der har avslaat svennenes fordringer, men til de siste hører flest av de større bakeriers innehavere.

«Social-Demokraten» vet at fortælle om streikens gang følgende:

«Allerede straks efter at bagersvendene hadde opsagt sine pladse (4. maj) modtog forretningsudvalget en skrivelse fra bagersvendenes forenings bestyrelse, hvori de bad sig fritat for ekstrakontingent til andre mulige konflikter, men forøvrigt mente at kunne klare sin egen streik selv, hvad det økonomiske angik.

Forretningsudvalget sendte da straks skriftligt svar til bagersvendenes forenings bestyrelse og tilbød at sammenkalde bestyrelserne til afgjørelse af den fremsatte anmodning; men forretningsudvalget meddelte samtidig, at det vilde foreslaa for bestyrelserne at henstille til bagersvendene ved forhandling med mestrene at søge fastslaat en mindsteløn af 22 kr. pr. uge, og vilde derfor afvente nærmere meddelelse fra bagersvendene, førend bestyrelserne sammenkaldtes.

Der indløb imidlertid intet svar før sist torsdag, da ogsaa to repræsentanter for bagersvendenes forenings bestyrelse fremmødte og redegjorde for stillingen. Og det viste sig da, saaledes som antat af forretningsudvalget, at de af bagerne fremsatte lønskrav slet ikke var vel vejet og gjennemførelsen planlagt, hvad den ordførende af repræsentanterne ogsaa indrømmede, idet han paa foranledning erklærede, at bestyrelsen ikke hadde kunnet modstaa trykket fra medlemmerne, hvilket forøvrigt forretningsudvalgets formand paa stedet tilbageviste, idet han bemærkede, at en bestyrelse ingenlunde behøvede at paata sig ethvet ansvar.»

Bakermestrene har uttalt, at det ikke var svennenes krav paa 24 kroners løn, som de fant uantageli, men derimot forlangenet om et vist forhol mellem antallet av lærlinge og svenner i vært bakeri. Forinnen svennene nu opgav begge fordringer til den urokkelie del av mestrene, opgav de først bestemmelsen om lærlingenes antal alene; men mestrene har saa sjønt, at denne innrømmelse hadde sin aarsak i, at svennene ikke kunne holle ut længe, og de forstod, at de da heller ikke ville resikere noet ved ossaa at avslaa de 24 kroners ukeløn.

Hadde svennene faat penge av arbeiderne i de fag, med vilke de har truffet avtale om gjensidi unnerstøttelse i streiketilfelle, ville de ganske vist ha vunnet streiken ossaa hos de mestre, hos vem de nu maa finne sei i at arbeide paa de gamle betingelser. Mestrene ville ikke da som nu ha jort motstan i tryg forvisning om, at svennenes penge ville bli for faa.

Fordringen om 24 kroner for uken viste sei unner streiken ikke at være for høit sat av bakerne. Over halvdelen av mestrene gik in paa den, og den annen del av mestrene, voriblant de største, erklærede at de ikke fant den urimeli.

Nu strannet streiken for halvparten av arbeidernes vedkommende ialfal foreløbi, fordi de samvirkende fagforeningers forretningsudvalg ville blannet sei in i, vad bakerne skulle forlange, og bakerne da foretrak at staa paa egne ben.

Det er ikke til at ta feil av, at grunnen til at bakerne fra først avstod fra den dem med rette tilkommende unnerstøttelse fra de øvrie fagforeninger, var, at de frygtet for, at foreningernes forretningsutvalg av forsiktihet ikke turde paata sei ansvaret for at bevilge av samtlie foreningers penge til en streik med et saa dristi forlangende som — 4 kroners tillæg om uken.

Men forretningsutvalget kan ikke holle sin mun, de maa allikevel senne bakerne det raad kun at forlange 2 kroner i tillæg.

Man ser her, vor uheldi det er for de organiserede arbeidere at insætte en hovedledelse, der har den øverste bestemmelse om alt for alles vedkommende, og av vis godkjennelse adgangen for alle streikende til pengeunnerstøttelse avhænger.

Vær av forretningsutvalget medlemmer kjenner ikke, vad der kan og bør forlanges av arbeiderne i andre fag æn det, vortil han selv hører, og blir av den grun forsikti. Om streiken tapes, er de bange for at faa skjæn fra fagforeningerne for at ha tilraadet at støtte en streik, der gik ut paa uopnaaelige fordringer, vis der paa noen maate kan finnes paaskud til at komme med denne beskylning. De tilraader derfor at være moderat i fordringerne av egen interesse, for at værne sei personli mot ubehageliheter, ikke av interesse for de streikende.

Og arbeiderne faar ikke forbedret sine kaar saa meget, som de burde og kunne jøre.

Og som man ser, kaster det streikende fags foreningsbestyrelse, naar den ovenpaa det hele faar skjæn av forretningsutvalget, skyllen over paa medlemmerne. Bestyrelsen sjønte paa forhaan, at en virkeli fordring var for høi. Grunnen til, at bestyrelsen sjønte det, var naturlivis, at den visste, at forretningsutvalget ville nække penge til en streike med den fordring, og da sjønte den, at streiken ville tapes, mens bakerarbeiderne utenfor bestyrelsen, der stod dette forretningsutvalg fjernere, trodde, at der kunne forlanges noet, der virkeli gavnet noet.

Uner disse forhol faar arbeiderne ikke forbedret sine kaar, som de burde og kunde jøre.

Vor meget fornuftiere ville det ikke være, om fagforeningerne blev enie om at støtte værandre jensidi i streiketilfælle. Men de valgte intet forretningsutvalg. Vert fag fik saa selv bestemme, naar og for vad de ville streike. Og de øvrie fagforeninger sente saa sine bidrag til de streikende. Men avtalen om jensidi støtte skulle ikke være absolut binnende. Om et enkelt fags arbeidere en gang følte sei træt av at yde bidrag, kunne de la en streik gaa over. Ved næste streik ydet saa det, og da kunne, om der var et annet fag, der følte sei træt dette vile. Paa denne maate ville der til alle streiker komme tilstrækkeli bidrag, men man ville ungaa frafal fra organisationerne og motbevægelse mot streikerne, fordi om der kom mange sreiker tæt efter hinannen.

Saaledes har en stor del franske arbeidere inrettet sei. De har derved opnaaet en sammenslutning av stort omfang — over 11 hundrede fagforeninger har truffet saadan overenskomst.

Vor mening er det, at det ossaa ville være heldist, at heller ikke foreningerne hadde bestyrelse. Denne bestyrelse er ossaa en saadan, som da den har ansvaret ikke tør foreta noet av frygt for personlie ubehageliheter. Foreningerne kunne ha en kasserer, der utbetalte et vist førstebidrag, naar streik i et fag, der stod i jensidihet var utbrut. Fortsatte bidrag til en streike burde avhænge av en av et møte besluttet ektrakontingent. Beslutningen om extrakontingent vilde saa ikke avhænge av, vad der streikedes for, men dens størrelse burde avhænge av, vad de streikende trængte, og vor meget man formaaede at yde. Heller ikke denne kontigent behøvet at være absolut binnende, men for en enkelt gang kunne forbigaaes av et enkelt medlem, der var træt av jentagne bidrag. Desuten kunne foreningen ha en forretningsman, der naar et eller flere medlemmer forlangte møte sammenkalt, hadde at sørge for lokale og avertering, likedan naar han selv fant, at møte burde sammenkalles, eller det paa forhaan var besluttet av foreningen. Til denne man kunne ossaa breve til foreningen adresseres og muntli henvennelse ske. At de ledende tilhængere av det nuværende centralisationssystem i fagforeningerne vil drive arbeiderne til en ennu svakere grad av fremskrit, faar man grun til at frykte av følgende or, vormed »Social-Demokraten« ledsager referatet om bakerstreiken:

»Hvad der nu er passeret i bagerfaget bør imidlertid være et varsko til de øvrige fag om ikke paa egen haand at gaa til en kamp, førend de har henvendt sig til den fællesorganisation de tilhører. Ingen kan stole paa, naar det gjælder et helt fag, at de kan gjennemføre sine krav uden de øvrige organisationers hjælp. Og vil man ha deres hjælp, saa maa ogsaa finde sig i, at der gis disse organisationar anledning til at bedømme og godkjende deres krav.

En saadan godkjendelse er desuden nødvendig for at erholde almindelig sympati. Og den forening, som stoler paa, at De samvirkende fagforeningers bestyrelser bare skal strø sand paa hvad der fremlægges, dens mænd kan ikke være vel bevandret i organisationens grundsætninger, ti grundmuret solidaritet kan der ikke fremgaa av saadan tankegang og handlemaade.

Lad derfor herefter enhver handling, ethvert skridt, som hver enkelt forening maatte foreta, være gjort ud fra solidaritetens grundprincip, da vil man heller ikke glemme at respektere De samvirkende fagforeninger for, hvad de er: en samlet solidarisk organisasjon.»

* * *

Før avisen gaar i pressen, er der kommet meddelelse om, at de mestre, der ikke er gaat in paa svennenes fordringer, vil erklære lockout; de har opsagt sine folk paa 14 dage, saavel dem, der deltok i streiken, som skruebrækkerne. Skruebrækkerne skal senere unnerholles av mestrenes forenings kasse.

Øvriheten.

«Dagbladet» meddeler følgende:

Vi har tidligere paavist misligheder ved politiets optræden her i byen; hvad der i søndags hændte midt i byens centrum leverer et nyt bevis for den paastand, at Kristiania politi saa langt fra at optræ paa en hensynsfuld maade tvertimod gjør sig skyldig i brutaliteter, som neppe vilde bli taalt i andre lande end czarens rige.

Klokken var lidt over 12. Kaféerne hadde nerop stængt sine døre, da vor meddeler møder en droske, som i fuld fart kommer kjørende ned over stortingsgaden. I vognen ser man en konstabel sidde forøverbøjet og holde en kvindes ben opløftet i en stilling som ikke nærmere kan beskrives i vore spalter. Vor meddeler kunde se den ulykkeliges nøgne ben, som brutalt holdtes fastklemt af konstabelen, mens en flok unge mennesker løber efter vognen med arrestansens hat og andre beklædningsgjenstande og meget høilydt protesterer mod en saadan raaskab som de var vidne til.

At politiet arresterer kvinder, som ikke optrær paa tilbørlig maade, kan man ikke si noget imod — men man kan forlange, at arrestasjonen ikke foretas paa en saa skandaløs maade. Hvordan vedkommende har optraadt før arrestasjonen, ved vi ikke — men intet kan berettige konstabelen til at holde en kvinde nedklemt i bunden af vognen i en saadan stilling. Man kunde høre hendes ynkelige stemmen, og enhver forstod, hvor hun led. Som politiet ved den leilighed optraadte blir arrestasjonen en langt større skandale end nogensomhelst utilbørlig optræden af de lavest sunkne kvinder.

«Erobringen av brødet» av *Peter Kropotkin* er utkommet i oversættelse paa Rangvald Paulsen forlag i Bergen. Boken er ledsaget av foror av Elisee Reclus og en inledning av Georg Brandes. Prisen er 3 kroner.

Boken har været omtalt som Krapotkins betydeliste værk. Her i Skandinavien har særli Georg Brandes rost den i høie toner. Vi har ikke læst den. Men da vi kjenner mange andre av Kropotkins værker og vet at skatte dem, tør vi trykt anbofale den til publikum. Forhaabentli vil vi snart faa leilihet til at læse den, og vil da omtale den nærmere.

De 16 millioner, som rejeringen foreslog ekstraordinært til rustninger, har stortinget nu bevilget. I den anledning skal der optas et nyt laan paa 22 millioner. Disse renter blev det ved bevilgningen uttrykkeli betonet, at man haabet at kunne utrede av de økede tolintækter. For renterne av 22 millioner kroner skal altsaa befolkningen i Norge herefter tappes aarli, og det er renter, som ikke ophører. Ve over staten!

Hunger-delirium

De undersøkelser, som den italienske opstan har foranlediget, har kastet lys over tilstande i det ulykkelie land, som er næsten utrolige.

Saagotsom vert aar forefaller mere en *et hundrede tusen tilfælle af hunger-delirium*, som paa italiensk kalles pellagra.

Naar sult av den slags, der skriker i tarmerne, kommer ijen ver annen eller tredie dag, foraarsaker den tilsist en forstyrrelse i systemet, der ligner den, som frembringes ved drukkenskap. Personen gripes av en bevistløs ophisselse, som jør ham uskikket til al fornuftig jerning og tilsist enner i galskap.

Et slags forløper til pellagra er melancolia, som opstaar ved mangelful ernæring. Denne sygdom er i Italien ennu mere utbret en pellagra.

Saa elendie forhol er det gudskelov vanskeli for os herjemme at forstaa. Men maaske jelper det paa forstaaelsen, naar vi oplyser, at der i Italien finnes 4965 søgne, vor folk aldri smaker kjøt, ikke engang juleaften, og at der er 1700 søgne, vor de heller ikke smaker brø. Beboerne nærer sig ene og alene av røtter og frukter. Alle andre fødemidler er saa høit beskattet, at de fattie mennesker ikke orker at kjøpe dem.

«Social-Demokraten» (i Norge) har for mandag 20. ds. en skildring av parlamenterne i Frankrig, Italien, Østrig, Tyskland, Englan og Amerika. Totalintrykket av skildringen er, at parlamenterne er døende. «Social-Demokraten» fortsætter: «Som organer for folkets omformning av lovgivningen efter tidens krav har disse parlamenter for øieblikket ikke længer nogen betydning, og vil ikke kunne faa det, før en væsentlig socialistisk majoritet har dannet sig blandt de forskjellige landes vælgere.»

Vi vil paapeke uoverensstemmelsen mellem bladets syn paa nutiden og dets fremtidsforhaabninger.

Hungersnøden i Ruslan. I aaret 1892 døde der i Ruslan paa grun av det foregaaende aars misvækst ca. 700,000 mennesker av sult og dennes følger. Reiner man desuten de ofre, der falt paa den annen halvdel av aaret 1891 og første halvdel av 1893, har hungersnøden kostet over en million mennesker livet.

De Jobsposter, der nu kommer fra Ruslan, lyder likesaa fortvilet. Lannets kornforraad er opspist, av bifortjeneste er der kun meget lite at opdrive, og i vert fal staar det, man kan erverve sig paa den maate, aldeles ikke i forhol til kornpriserne, der nu er 2 a 3 gange saa høie som i de gode aar.

Straatakene er revne av husene og brukt som for til kvæget. Frø til utsæd har man ingenstes kunnet jemme. Siden september ifjor har man i det særli haart ramte kaukasiske guvernement paa privat foranstaltning oprettet kjøkkener for den hungrende bonnebefolkning. 1300 maaltider middagsmat koster veljørenhetskomiteen 35 rubler, vorav alene de 22 kommer paa brøkontoen, og en portion suppe staar komiteen i 3/4 kopek. Bønnerne gaar paa sine ben 3—4 werst for at faa et saadant maaltid mat samt 3/4 pun brø.

Lansbyskolelærerne jir de mest haarreisende beskrivelser av det liv, der unner disse forhol føres i jemmene og i skolerne.

En oprører.

(Oversat fra tysk.)

»Anklagede,« sagde krigsrettens præsident, »har de noget at anføre til deres forsvar?«

»Ja, hr. oberst,« svarede den anklagede, »de har officielt beskikket mig en sagfører, som har forsvaret mig paa *sin* maade; nu vil jeg forsvare mig paa *min* manér.

Jeg hedder Ludvig Josef Martin og er halvtreds aar gammel. Min far var kleinsmed. Han havde et lille værksted i forstaden Saint-Martin. Det gik kun smaat med forretningen. Vi kunde lige opholde livet derved. Jeg har lært at læse i nationens historie, der saavidt jeg ved, blev skrevet af hr. Thiers. — Den 27. juli 1830 gik min far ud tidlig om morgenen; om aftenen kl. 10 bragte man ham hjem paa en baare, kjæmpende med døden. Han havde faaet en kugle i brystet; paa baaren ved hans side laa hans bøsse.

»Tag den,« sagde han til mig, jeg giver dig den, og hver gang, naar en opstand vil finde sted mod regeringen, da altid, altid, altid . . .«

En time efter var han død.

Om natten gik jeg ud; ved den første barrikade blev jeg staaende og tilbød mig. En mand undersøgte mig ved skinnet af en blændlygte.

»Et barn,« raabte han. Jeg var

meget lille og meget svagelig. Jeg svarede: »Et barn, det er muligt; men min far blev dræbt for to timer siden. Han har givet mig sin bøsse, lær mig at bruge den.«

Fra dette øieblik er jeg blevet, hvad jeg nu i fyrretyve aar stadig har været: en oprører.

Naar jeg har kjæmpet under kommunen, saa var det hverken for at vise min kraft eller for de tredive sous, det var af tilbøielighed, for fornøielse, af vane, af øvelse.

1830 ledede jeg tappert nok angrebet mod Louvre. Den knøs, som forrest under sveitsernes kugler stormede gitteteret, var mig.

Jeg har havt julimedaljen, men bourgeoisiet gav os en konge. Alt maatte begyndes forfra. Jeg traadte ind i et hemmeligt selskab. Jeg lærte at støbe kugler og lave krudt; jeg fuldførte endelig min uddannelse og ventede.

Vi maatte vente næsten i to aar.

Den 7de juni om middagen foran Madeleine-kirken var jeg den første, der spændte en af hestene fra general Lamarques vogn. Jeg tilbragte dagen med at raabe: Leve Lafayette! og om natten byggede jeg barrikader. Den næste morgen blev vi angrebne af tropperne. Om eftermiddagen henimod klokken 3 var vi blokerede, bombarderede, nedskudt med kardæsker, til slut tilintetgjort i kirken Saint-Méry.

Jeg havde en kugle og tre bajonetstik i legemet, da jeg af soldaterne blev løftet op paa en stenplade i et lille kapel i kirken. Jeg er ofte gaaet ind i dette kapel, ikke for at bede — jeg er ikke opdraget i saadanne ideer — men for at se sporene af mit blod, som endnu staar tegnet i stenen.

Af hensyn til min alder fik jeg kun ti aars fangenskab. Jeg blev sendt til bjærget Saint-Michel. Af denne grund har jeg ikke taget del i opstanden i 1834.

1842 traadte jeg ud af fangenskabet og trøstede mig med at vente. Revolutionen i 1848 gik ganske af sig selv, ti bourgeoisiet var baade dumt og feigt. Det var hverken med eller imod os. Kun municipalgarden forsvarede sig. Om aftenen den 24de februar stod jeg 3 eller 4 timer paa pladsen foran raadhuset. Medlemmerne af den provisoriske regering holdt taler den ene efter den anden og fortalte os, at vi var helte, store borgere, jordens første nation, og at vi havde afkastet tyranniets aag. Efter at de havde smigret os med disse talemaader, gav de os en republik, som ikke var bedre end det monarki, vi havde omstyrtet.

I juni greb jeg atter min bøsse — — men denne gang lykkedes det ikke. Jeg blev aresteret, dømt og sendt til Cayenne. Det synes, som om jeg der har opført mig godt. En dag frelste jeg en officer, som var nær ved at drukne. De kan nok forstaa, at jeg godt kunde have skudt paa denne officer, hvis han havde befundet sig paa den ene side av en barikade og jeg paa den anden; men lige overfor en druknende, en døende . . .

Endelig blev jeg benaadet.

I Cayenne blev jeg ven med en skrædder ved navn Bernhardt. Seks maaneder før min afreise til Frankrig døde han. Jeg drog ud for at opsøge hans enke, som levede i stor elendighed. Jeg giftede mig med hende og i 1859 fik vi en søn. De vil straks komme til at forstaa, hvorfor jeg taler til dem om min kone og min søn. Idetmindste kan de ikke tvivle paa, at en oprører, der gifter sig med en oprørers enke, ikke vil opdrage kongeligsindede Børn.

Under keisertiden var der intet at gøre. Ventetiden blev lang.

Saa begyndte beleiringen, og jeg var lige straks imod regeringen. Jeg har macheret mod raadhuset den 31. oktober og den 22 januar.

Jeg holdt af oprøret for oprørets skyld. En oprører — jeg har sagt fra først af at jeg er oprører — kan ikke betragte en klub uden at træde ind i den, intet oprør uden at løbe med, ingen barikade uden at bære min part til den.

Desuden er jeg ikke ganske uvidende, og jeg sagde til mig selv, at vi en dag fuldstændig vilde naa maalet, og saa er det vor tur. Vi vil blive regeringen, og dette vil være bedre end alle disse advokater, som under slaget stiller sig bag os og efter sejren gaar os forbi.

Den 18de marts kom, og naturligvis var jeg ogsaa med der. Jeg raabte: Leve arméen og fraterniserede med tropperne.

Jeg gik ind i raadhuset og fandt der en regering, der funktionerede absolutistisk ligesom den 14de februar. Nu vil de fortælle mig, at denne opstand ikke var tilladelig. Det er muligt, men jeg ved ikke hvorfor. Jeg begynder sikkert at fare vild i de opstande, der er en pligt, og dem, der er en forbrydelse. Jeg indsér ikke rigtig forskjellen.

Jeg skød paa Versaillerne i 1871, som jeg skød paa den kongelige garde i 1830 og paa municipalgarden i 1748. Efter 1830 fik jeg julimedaljen, efter 1848 hr. Lamartines komplimenter. Denne gang vil jeg faa døden eller deportation.

Der gives opstande, som I synes om, I oprejser æressøjler for dem, og I giver gaderne navn efter dem. Og os, der har gjort revolutionen, kalder I helte, borgere, tapre folk o. s. v.

Og saa gives der andre opstande, som mishager jer, og hvis udøvere I tildeler forvisning eller død. Velan, ser I, hvis I ikke havde gjort os saamange komplimenter efter de første, saa vilde vi maaske ikke have gjort de sidste.

Hvis I ikke havde oprejst os bastillesøjlen ved indgangen til vor fødeby, vilde vi maaske ikke have ødelagt vendômesøjlen i vort kvarter. Disse to ting var ikke i samklang med hinanden; den ene maatte omstøde den anden, og akkurat saaledes er det jo gaaet.

Nu kommer grunden, hvorfor jeg den 26de Maj har kastet min kaptajnsuniform bort, og hvorfor jeg er blevet arresteret i bluse.

Jeg skal forklare det.

Efter at jeg havde erfaret, at d' hrr. af kommunen i stedet for med bøssen i haand at komme ud til os paa barrikaden, delte banknoterne i raadhuset, ragede deres skæg, farvede deres haar og gik ned i kældrene og gemte sig, saa vilde jeg ikke beholde de snore, de havde givet mig.

Desuden var de mig ligefrem modbydelige, disse snore.

Kaptajn Martin — det lød saa dumt. Oprører Martin, det var noget andet.

Jeg vilde ende, som jeg havde begyndt, dø, som min far var død, en oprører i et oprør »en barrikademand i kamp paa en barrikade.

Jeg kunde ikke finde Døden.

Jeg blev taget til fange, og nu er jeg i jeres magt og tilhører jer.

Kun en bøn kunde jeg ønske at rette til jeg.

Jeg har en søn, et barn paa 17 aar, der er i Cherbourg ved marinen. Han har kæmpet og vil sandelig ikke benægte det; men det er mig, som har trykket ham bøssen i haanden, og det er mig, som har sagt til ham, at det var hans pligt. Han har hørt og adlydt mig, — — — dette er hans hele forbrydelse.

Døm ham ikke for haardt.

*

Hvad mig angaar, saa behold mig, lad mig ikke slippe løs, — det er det raad, som jeg giver jer for jeres egen skyld.

Jeg er for gammel til at forbedre mig, og hvad vil I saa? Der er intet at gøre.

— — — — — — — —

Jeg er født paa den uheldige side af barrikaden.

De abonnenter i Kristiauia, der ennu ikke har betalt for kvartalet april—juli, anmodes om at lægge de 60 øre igjen i sine logier til mandag 27. juni, da vi vil senne reininger ut den dag.

Alle abonnenter opfordres til at søke at faa flere til at abonnere paa »Anarkisten«.

Tilsente bøker og aviser:

Mjølner, Stenkjær.

I København

faaes *Anarkisten*

hos **P. Jensen, Istedg. 65**[5], **Kbv. V.**

Sent til Amerika koster Anarkisten *Kr. 1.80 for halvaaret.*

Det frie samfun, av *John Most,* med tillæg av Kristofer Hansteen, faaes hos Kristofer Hansteen, Vibes g. 8 IV for 5 øre eller mot insennelse av 10 øre i frimærker.

Arbeidsløse kan abonnere paa dette blad uten at betale kontingent for den tid, de er uten arbeide.

Oslo prenteverk.